

UKŁAD O ZASADACH DZIAŁALNOŚCI PAŃSTW W ZAKRESIE BADAŃ I UŻYTKOWANIA PRZESTRZENI KOSMICZNEJ, ŁĄCZNIE Z KSIĘŻYCEM I INNYMI CIAŁAMI NIEBIESKIMI

sporządzony w Moskwie, Londynie, i Waszyngtonie dnia 27 stycznia 1967 r.

Państwa Strony niniejszego Układu,

natchnione wielkimi możliwościami, jakie otwierają się przed ludzkością w wyniku wkroczenia człowieka w przestrzeń kosmiczną,

uznając wspólny interes całej ludzkości w postępie badań i użytkowania przestrzeni kosmicznej w celach pokojowych,

przeświadczony, że badania i użytkowanie przestrzeni kosmicznej powinny być prowadzone dla dobra wszystkich narodów, bez względu na stopień ich rozwoju gospodarczego lub naukowego,

pragnąc przyczynić się do rozwoju szerokiej współpracy międzynarodowej, zarówno w zakresie naukowych, jak i prawnych aspektów badań i użytkowania przestrzeni kosmicznej w celach pokojowych,

przeświadczony, że współpraca taka przyczyni się do rozwoju wzajemnego porozumienia i do umocnienia przyjaznych stosunków między państwami i narodami,

przypominając rezolucję 1962 (XVIII) zatytułowaną "Deklaracja o zasadach prawnych działalności państw w zakresie badań i użytkowania przestrzeni kosmicznej", którą Zgromadzenie Ogólne Narodów Zjednoczonych przyjęło jednomyślnie dnia 13 grudnia 1963 roku,

przypominając rezolucję 1884 (XVIII), wzywającą państwa, aby powstrzymały się od wprowadzania na orbitę wokół Ziemi jakichkolwiek obiektów przenoszących broń jądrową lub jakiegokolwiek inne rodzaje broni masowego zniszczenia, jak również od umieszczania takiej broni na ciałach niebieskich, którą to rezolucję Zgromadzenie Ogólne Narodów Zjednoczonych przyjęło jednomyślnie dnia 17 października 1963 roku,

biorąc pod uwagę rezolucję Zgromadzenia Ogólnego Narodów Zjednoczonych 110/II z dnia 3 listopada 1947 roku, która potępiła propagandę mającą na celu albo mogącą wywołać jakiegokolwiek zagrożenie pokoju, naruszenie pokoju lub akt agresji lub zachęcić do tego, i uważając, że wymieniona rezolucja ma zastosowanie do przestrzeni kosmicznej,

przekonane, że Układ o zasadach działalności Państw w zakresie badań i użytkowania przestrzeni kosmicznej, łącznie z Księżycem i innymi ciałami niebieskimi, sprzyjać będzie realizacji celów i zasad Karty Narodów Zjednoczonych,

uzgodniły, co następuje:

Art. I.

Badanie i użytkowanie przestrzeni kosmicznej, łącznie z Księżycem i innymi ciałami niebieskimi, prowadzone lub wykonywane są dla dobra i w interesie wszystkich krajów, niezależnie od stopnia ich rozwoju gospodarczego czy naukowego, i stanowi dorobek całej ludzkości.

Przestrzeń kosmiczna, łącznie z Księżycem i innymi ciałami niebieskimi, jest wolna dla badań i użytkowania przez wszystkie państwa bez jakiegokolwiek dyskryminacji, na zasadzie równości i zgodnie z prawem międzynarodowym; dostęp do wszystkich obszarów ciał niebieskich jest wolny.

Zapewnia się wolność badań naukowych w przestrzeni kosmicznej, łącznie z Księżycem i innymi ciałami niebieskimi; państwa ułatwiają i popierają współpracę międzynarodową w zakresie takich badań.

Art. II.

Przestrzeń kosmiczna, łącznie z Księżycem i innymi ciałami niebieskimi, nie podlega zawłaszczeniu przez państwa ani poprzez ogłoszenie suwerenności, ani w drodze użytkowania lub okupacji, ani w jakikolwiek inny sposób.

Art. III.

Państwa Strony Układu prowadzą działalność w zakresie badań i użytkowania przestrzeni kosmicznej, łącznie z Księżycem i innymi ciałami niebieskimi, zgodnie z prawem międzynarodowym, łącznie z Kartą Narodów Zjednoczonych w interesie utrzymania międzynarodowego pokoju i bezpieczeństwa oraz rozwoju współpracy i porozumienia między narodami.

Art. IV.

Państwa Strony Układu zobowiązują się nie wprowadzać na orbitę wokół Ziemi jakichkolwiek obiektów przenoszących broń jądrową lub jakiegokolwiek inne rodzaje broni masowego zniszczenia ani nie umieszczać tego rodzaju broni na ciałach niebieskich lub w przestrzeni kosmicznej w jakikolwiek inny sposób.

Księżyc i inne ciała niebieskie użytkowane są przez wszystkie Państwa Strony Układu wyłącznie w celach pokojowych. Zakazuje się zakładania wojskowych baz, instalacji oraz fortyfikacji na ciałach niebieskich, dokonywania na nich prób z jakiegokolwiek typami broni oraz przeprowadzania manewrów wojskowych. Korzystanie z personelu wojskowego w celu badań naukowych lub w jakichkolwiek innych celach pokojowych nie jest zabronione. Nie zabrania się również korzystania z wszelkiego sprzętu lub urządzeń koniecznych dla pokojowych badań Księżyca i innych ciał niebieskich.

Art. V.

Państwa Strony Układu uważają kosmonautów za wysłanników ludzkości w przestrzeni kosmicznej i udzielają im wszelkiej możliwej pomocy w razie wypadku, niebezpieczeństwa lub przymusowego lądowania na terytorium innego Państwa Strony Układu lub na morzu pełnym. Kosmonauci, którzy dokonują takiego lądowania, zostaną bezpiecznie i bez zwłoki odesłani do państwa, w którym zarejestrowany jest ich statek kosmiczny.

Prowadząc działalność w przestrzeni kosmicznej i na ciałach niebieskich, kosmonauci jednego Państwa Strony Układu udzielają wszelkiej możliwej pomocy kosmonautom innych Państw Stron Układu.

Państwa Strony Układu informują niezwłocznie inne Państwa Strony Układu albo Sekretarza Generalnego Organizacji Narodów Zjednoczonych o wszelkich odkrytych przez nie zjawiskach w przestrzeni kosmicznej, łącznie z Księżycem i innymi ciałami niebieskimi, które mogą stanowić niebezpieczeństwo dla życia lub zdrowia kosmonautów.

Art. VI.

Państwa Strony Układu ponoszą odpowiedzialność międzynarodową za swoją działalność w przestrzeni kosmicznej, łącznie z Księżycem i innymi ciałami niebieskimi, niezależnie od tego, czy jest ona prowadzona przez instytucje rządowe lub pozarządowe, osoby prawne, jak również za zapewnienie zgodności tej działalności z postanowieniami niniejszego Układu. Działalność pozarządowych osób prawnych w przestrzeni kosmicznej, łącznie z Księżycem i innymi ciałami niebieskimi, wymaga upoważnienia i stałego nadzoru ze strony danego Państwa Strony Układu. Jeżeli działalność w przestrzeni kosmicznej, łącznie z Księżycem i innymi ciałami niebieskimi, prowadzi organizacja międzynarodowa, odpowiedzialność za przestrzeganie niniejszego Układu ponosi zarówno organizacja międzynarodowa, jak i Państwa Strony niniejszego Układu, uczestniczące w takiej organizacji.

Art. VII.

Każde Państwo Strona Układu, które wypuszcza albo powoduje wypuszczenie obiektu w przestrzeń kosmiczną, łącznie z Księżycem i innymi ciałami niebieskimi, jak również każde Państwo Strona Układu, z którego terytorium albo urzędzenia obiekt zostaje wypuszczony, ponosi międzynarodową odpowiedzialność za szkody wyrządzone przez taki obiekt lub jego część składową na Ziemi, w przestrzeni powietrznej lub w przestrzeni kosmicznej, łącznie z Księżycem i innymi ciałami niebieskimi, wobec innego Państwa Strony Układu albo jego osób fizycznych lub prawnych.

Art. VIII.

Państwo Strona Układu, w którym zarejestrowany jest obiekt wypuszczony w przestrzeń kosmiczną, zachowuje jurysdykcję i kontrolę nad tym obiektem oraz nad znajdującą się na jego pokładzie załogą, gdy znajduje się on w przestrzeni kosmicznej lub na ciele niebieskim. Własność obiektów kosmicznych wypuszczonych w przestrzeń kosmiczną, łącznie z obiektami, które wyładowały na ciele niebieskim lub zostały tam zbudowane, jak również ich części składowych pozostaje nienaruszona w czasie ich przebywania w przestrzeni kosmicznej lub na ciele niebieskim, jak również po ich powrocie na Ziemię. Wymienione obiekty lub ich części składowe znalezione poza granicami Państwa Strony Układu, w którym są zarejestrowane, będą zwrócone temu Państwu Stronie Układu, które na żądanie, dostarczy przed zwrótem danych umożliwiających identyfikację.

Art. IX.

Przy badaniach i użytkowaniu przestrzeni kosmicznej, łącznie z Księżycem i innymi ciałami niebieskimi, Państwa Strony Układu kierują się zasadą współpracy i wzajemnej pomocy i prowadzą wszelką swą działalność w przestrzeni kosmicznej, łącznie z Księżycem i innymi ciałami niebieskimi, z należytych uwzględnieniem uzasadnianych interesów wszystkich innych Państw Stron Układu. Państwa Strony Układu prowadzą studia i badania przestrzeni kosmicznej, łącznie z Księżycem i innymi ciałami niebieskimi, w taki sposób, aby uniknąć ich szkodliwego zanieczyszczenia, jak również niekorzystnych zmian w środowisku ziemskim, wynikających z wprowadzenia substancji pozaziemskich, a w razie konieczności podejmują właściwe kroki w tym celu. Jeżeli Państwo Strona Układu ma podstawy do przypuszczenia, że działalność lub doświadczenie w przestrzeni kosmicznej, łącznie z Księżycem i innymi ciałami niebieskimi, zaplanowane przez nie lub jego obywateli mogą stanowić potencjalne zakłócenie działalności innych Państw Stron Układu w zakresie pokojowych badań i użytkowania przestrzeni kosmicznej, łącznie z Księżycem i innymi ciałami niebieskimi, podejmie ono odpowiednie konsultacje międzynarodowe przed przystąpieniem do takiej działalności lub takiego doświadczenia. Państwo Strona Układu, które ma podstawy do przypuszczenia, że działalność lub doświadczenie w przestrzeni kosmicznej, łącznie z Księżycem i innymi ciałami niebieskimi, zaplanowane przez inne Państwo Stronę Układu mogą stanowić potencjalne zakłócenie działalności pokojowych badań i użytkowania przestrzeni kosmicznej, łącznie z Księżycem i innymi ciałami niebieskimi, może zażądać przeprowadzenia konsultacji odnośnie do tej działalności lub tego doświadczenia.

Art. X.

W celu popierania międzynarodowej współpracy w badaniach i użytkowaniu przestrzeni kosmicznej, łącznie z Księżycem i innymi ciałami niebieskimi, zgodnie z celami niniejszego Układu, Państwa Strony Układu rozpatrywać będą na zasadzie równości prośby innych Państw Stron Układu o udzielenie im możliwości obserwowania lotu obiektów kosmicznych wypuszczonych przez te państwa.

Rodzaj i warunki udzielenia wymienionych wyżej możliwości obserwacji ustalone są w drodze porozumienia między zainteresowanymi państwami.

Art. XI.

W celu popierania międzynarodowej współpracy w pokojowym badaniu i użytkowaniu przestrzeni kosmicznej, Państwa Strony Układu prowadzące działalność w przestrzeni kosmicznej, łącznie z Księżycem i innymi ciałami niebieskimi, wyrażają zgodę na udzielanie Sekretarzowi Generalnemu Organizacji Narodów Zjednoczonych oraz opinii publicznej i międzynarodowej społeczności naukowej informacji, w zakresie możliwie najszerszym i praktycznie wykonalnym, o charakterze, przebiegu, miejscach i wynikach tej działalności. Sekretarz Generalny Organizacji Narodów Zjednoczonych zapewni podjęcie odpowiednich środków w celu sprawnego rozpowszechnienia wymienionych informacji natychmiast po ich otrzymaniu.

Art. XII.

Wszystkie stacje, urządzenia, wyposażenia i pojazdy kosmiczne na Księżycu i na innych ciałach niebieskich są dostępne, na zasadzie wzajemności, dla przedstawicieli innych Państw Stron Układu. Przedstawiciele ci zawiadamiają uprzednio o zamierzonej wizycie, w celu umożliwienia przeprowadzenia odpowiednich konsultacji i podjęcia środków maksymalnej ostrożności dla zapewnienia bezpieczeństwa i uniknięcia zakłócenia w normalnej działalności urzędnika, które ma być przedmiotem wizyty.

Art. XIII.

Postanowienia niniejszego Układu mają zastosowanie do działalności Państw Stron Układu w zakresie badań i użytkowania przestrzeni kosmicznej, łącznie z Księżycem i innymi ciałami niebieskimi, niezależnie od tego, czy działalność tę prowadzi jedno Państwo Strona Układu, samodzielnie czy też wspólnie z innymi państwami, w tym również działalność w ramach międzynarodowych organizacji międzyrządowych.

Wszelkie zagadnienia praktyczne, wynikające w związku z działalnością prowadzoną przez międzynarodowe organizacje międzyrządowe w zakresie badań i użytkowania przestrzeni kosmicznej, łącznie z Księżycem i innymi ciałami niebieskimi, rozstrzygane są przez Państwa Strony Układu bądź z właściwą organizacją międzynarodową, bądź z jednym lub szeregiem państw członków tej organizacji międzynarodowej, które są Stronami niniejszego Układu.

Art. XIV.

1. Niniejszy Układ jest otwarty do podpisu dla wszystkich państw. Każde państwo, które nie podpisze niniejszego Układu przed jego wejściem w życie zgodnie z ustępem 3 niniejszego artykułu, może przystąpić do niego w dowolnym czasie.

2. Niniejszy Układ podlega ratyfikacji przez państwa, które go podpisały. Dokumenty ratyfikacyjne i dokumenty przystąpienia składane będą Rządowi Związku Socjalistycznych Republik Radzieckich, Zjednoczonego Królestwa Wielkiej Brytanii i Północnej Irlandii oraz Stanów Zjednoczonych Ameryki, które niniejszym zostają wyznaczone jako Rządy Depozytariusze.

3. Niniejszy Układ wchodzi w życie z chwilą złożenia dokumentów ratyfikacyjnych przez pięć Rządów, w tym przez Rządy wyznaczone w niniejszym Układzie jako Rządy-Depozytariusze.

4. Dla państw, które złożą dokumenty ratyfikacyjne lub dokumenty przystąpienia po wejściu w życie niniejszego Układu, wejdzie on w życie ⁽¹⁾ w dniu złożenia ich dokumentów ratyfikacyjnych lub dokumentów przystąpienia.

5. Rządy-Depozytariusze niezwłocznie poinformują wszystkie Państwa, które podpisały niniejszy Układ lub przystąpiły do niego, o dacie złożenia każdego podpisu, dacie złożenia każdego dokumentu ratyfikacyjnego lub dokumentu przystąpienia, dacie wejścia w życie niniejszego Układu, jak również i o innych zawiadomieniach.

6. Niniejszy Układ zostanie zarejestrowany przez Rządy Depozytariuszy zgodnie z artykułem 102 Karty Narodów Zjednoczonych.

Art. XV.

Każde Państwo Strona niniejszego Układu może zgłaszać poprawki do tego Układu. Poprawki wchodzi w życie dla każdego Państwa Strony Układu przyjmującego poprawki, po ich przyjęciu przez większość Państw Stron Układu, a następnie dla każdego pozostałego Państwa Strony Układu z dniem przyjęcia przez nie tych poprawek.

Art. XVI.

Każde Państwo Strona Układu może po upływie jednego roku od chwili jego wejścia w życie powiadomić o wycofaniu się z Układu w drodze pisemnego powiadomienia Rządów-Depozytariuszy. Wypowiedzenie staje się skuteczne po upływie roku od daty otrzymania takiego zawiadomienia.

Art. XVII.

Niniejszy Układ, którego teksty rosyjski, angielski, francuski, hiszpański i chiński są jednakowo autentyczne, zostanie złożony w archiwach Rządów-Depozytariuszy. Rządy-Depozytariusze prześlą należycie uwierzytelnione kopie niniejszego Układu Rządowi Państw, które podpisały Układ lub do niego przystąpiły.

Na dowód czego niżej podpisani, należycie upoważnieni, złożyli swe podpisy pod niniejszym Układem.

Sporządzono w trzech egzemplarzach, w miastach Moskwie, Londynie i Waszyngtonie, dnia dwudziestego siódmego stycznia tysiąc dziewięćset sześćdziesiątego siódmego roku.

⁽¹⁾ Układ wszedł w życie w stosunku do Polski dnia 30 stycznia 1968 r.